

[Justitsministeren.]

Jeg skal dog nævne, at der i justitsministeriet er indledet forhandling med undervisningsministeriet angående det af kommissionen i betænkningen side 48 rejste spørgsmål om et udvidet forskningsarbejde med hensyn til seksuelle lidelser og om etablering af den nødvendige undervisning af læger i seksuologi.

Det er min tro, at det foreliggende lovforslag, navnlig når det ses i sammenhæng med det forslag til lov om mødrehjælpsinstitutioner, som den højtærede socialminister vil fremsætte, vil betyde et væsentligt fremskridt til løsning af det samfundsproblem, som det stigende antal svangerskabsafbrydelser må siges at udgøre. Det er klart, at denne udvikling ikke lader sig ændre på kort tid, men det er vigtigt, at der skabes rammer, der giver myndighederne mulighed for at tilrettelægge et arbejde, som i første række varetager det menneskelige hensyn at komme ulykkeligt stillede vordende mødre til hjælp, men som tillige tager sigte på det fra et samfundsmæssigt synspunkt vigtige mål at bringe spørgsmålet om afbrydelse af svangerskab ind under faste og mere rationelle rammer.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Formanden: Derefter har den højtærede socialminister ordet for at fremsætte de for hans vedkommende anmeldte lovforslag.

Socialministeren (Strøm): Hermed tillader jeg mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om mødrehjælpsinstitutioner.

I det forslag til lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v., som justitsministeren nu har fremsat for folketinget, foreslås afgørelser af, om svangerskabsafbrydelse skal kunne foretages, henlagt til særlige samråd ved mødrehjælpsinstitutionerne, og et centralt nævn for hele landet skal følge samrådenes virksomhed.

Som følge heraf er det nødvendigt at foretage forskellige ændringer i mødrehjælpsloven. Disse ændringer er optaget i det foreliggende lovforslag. Lovforslaget omfatter desuden en række andre punkter, som er

berørt af svangerskabskommissionen i den af kommissionen afgivne betænkning.

Der foreslås således, at mødrehjælpsinstitutionerne får adgang til at oprette observations- og behandlingshjem for gravide kvinder, der søger abort, og til at give oplysning om svangerskabsforebyggelse, at institutionerne får mulighed for at yde uddannelseshjælp til enlige mødre, og at mødrehjælpsens fællesråd omdannes til et tilsynsråd, hvori folketinget, de kommunale råd og forskellige interesserede myndigheder skal være repræsenteret.

I svangerskabskommissionens betænkning er der tillige fremsat ønske om udvidelse af de almindelige sociale hjælpeforanstaltninger til fordel for mødre og børn for derigenem at modvirke de illegale aborter. Vi er naturligvis i regeringen ganske enige med svangerskabskommissionen i, at man først og fremmest må søge at hjælpe kvinderne, således at de kan gennemføre deres svangerskab, og ministeriet har også optaget forskellige spørgsmål om en udvidelse af de sociale hjælpeforanstaltninger til fødende kvinder til nærmere overvejelser. Jeg kan herved henvise til, at regeringen som et led i skattereformløvforslagene har fremsat et lovforslag om almindelige børnetilskud, og at der efter dette forslag også skal udbetales en moderskabsydelse til alle fødende kvinder i form af dobbelt børnetilskud i barnets første leveår.

Når behandlingen af sagerne om svangerskabsafbrydelse henlægges til samråd ved mødrehjælpsinstitutionerne, hænger dette også sammen med, at mødrehjælpen gennem sit øvrige arbejde har mulighed for at vejlede og støtte de kvinder, der henvender sig til dem. I den gældende mødrehjælpslov er der hjemmel til at yde direkte økonomisk støtte til imødegåelse af den trang, der kan opstå i tilknytning til en graviditet, af beløb, der stilles til rådighed på de årlige finanslove, og det er min hensigt at søge denne og andre af institutionernes bevillinger forhøjet i det omfang, det på grundlag af mødrehjælpsinstitutionernes indstillinger må skønnes nødvendigt, således at institutionerne sættes i stand til at yde en effektiv hjælp.

I svangerskabskommissionens betænkning er der stillet visse forslag vedrørende mødre-

[Socialministeren.]

hjælpsinstitutionernes organisation, som lovforslaget ikke har medtaget. Det var således bl. a. foreslået, at staten skulle overtage de fulde udgifter ved mødrehjælpsinstitutionerne, medens udgifterne nu deles lige mellem staten og kommunerne; samtidig skulle mødrehjælpsinstitutionernes administrative opbygning ændres, og et fælles sekretariat oprettes. Jeg har fundet det rigtigst at lade spørgsmålet om en ændring i udgiftsfordelingen bero på skattereformens gennemførelse, og for såvidt muligt at begrænse de administrative udgifter har jeg desuden ment, at det var bedst at udskyde spørgsmålet om en ændring i institutionernes organisation, til man har mere erfaring for, hvordan lovændringen vil virke. Man må dog regne med den mulighed, at der kan blive en stadig voksende trang til et fælles administrativt organ for mødrehjælpsinstitutionerne; en koordinering af arbejdet har da også allerede i et vist omfang vist sig nødvendig. Jeg må derfor forbeholde mig eventuelt på et senere tidspunkt at vende tilbage til spørgsmålet om en fastere sekretariatsordning for mødrehjælpsinstitutionerne.

Idet jeg iøvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget og til justitsministerens fremsættelse af svangerskabslovforslaget, skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings velvillige behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg (om hjælp til enlige mødre, inddrivelse og udbetaling af børnebidrag m. v.).

Forslaget indeholder dels regler om udvidet hjælp til enlige mødre, dels ændringer i reglerne om betydningen af børns indtægt og formue med hensyn til betingelserne for udbetaling af bidrag fra det offentlige og endelig forskellige andre ændringer i bidragsreglerne, der hovedsagelig tilsigter administrative forenklinger.

De foreslåede regler om hjælp til enlige mødre bygger i det store og hele på de forslag, der er fremsat herom i den i 1953 udkomne betænkning om „Den enlige moder.“ Betænkningen er udarbejdet af et af kvindeorganisationerne og Kvindeligt Arbejderforbund nedsat udvalg, til hvis ar-

bejde der er ydet støtte af socialministeriet og Københavns kommune. Som det vil være det høje ting bekendt, indeholder denne betænkning en undersøgelse over enlige mødres kår i København og Hjørring. En tilsvarende undersøgelse er offentliggjort i 1952 af Aarhus kommune vedrørende enlige mødre i Aarhus. Det fremgår af disse undersøgelser, at enlige mødre er vanskeligere stillet end andre forsørgere, og der foreslås i betænkningen forskellige hjælpeforanstaltninger til fordel for de enlige mødre.

Fra denne betænkning stammer først og fremmest forslaget om en overgangshjælp for kvinder med mindreårige børn i den første tid efter mandens død eller i givet fald efter separation eller skilsmisse og om en løbende særhjælp til enlige mødre med børn. Bestemmelsen herom findes i forslaget til en ny formulering af forsorgslovens § 282. I dennes stk. 1 åbnes der mulighed for at yde særhjælp til enker med børn under 18 år i overgangstiden efter mandens død efter lignende principper som dem, hvorefter der kan ydes hjælp til værnepligtige, tuberkuloseramte m. fl. Efter stk. 2 kan der ydes tilsvarende hjælp til mødre, der bliver skilt uden forudgående separation og i særlige tilfælde ved separation. Efter udløbet af det tidsrum, hvor der kan ydes overgangshjælp, normalt 13 uger, skal der efter § 282, stk. 4, kunne ydes særhjælp til enlige mødre i et omfang, der svarer til almindelig kommunehjælp til enlige mødre, som ikke er i stand til at tjene det fornødne til deres eget og deres børns underhold; denne hjælp vil også kunne ydes til enlige mødre, der ikke opfylder betingelserne for at kunne få den særlige overgangshjælp. Regeringen finder det ikke rimeligt, at disse mødre skal være henvist til at modtage kommunehjælp, der endda med tiden kan få fattighjælps virkning.

Fra betænkningen om den enlige moder kommer endvidere forslaget om at side stille enker med fraskilte og separerede med hensyn til retten til at bevare bidraget til børnene efter indgåelse af nyt ægteskab og med hensyn til barselsfærdsbidragene, såfremt de føder efter mandens død.

I betænkningen om den enlige moder er der berørt en række andre ønsker inden-